

DE SOCIALE WERKPLAATS AAN HET WOORD

SP

MORGEN MOET HET BETER

DE SOCIALE WERKPLAATS AAN HET WOORD

Juni 2011

Sadet Karabulut, SP-Tweede Kamerlid

Fotografie: Rob Voss

INHOUD

WOORD VOORAF	7
SAMENVATTING	11
OPZET VAN HET ONDERZOEK	19
1 DE WERKNEMER VAN DE SOCIALE WERKPLAATS	21
2 HET WERK EN DE WERKDruk IN DE SOCIALE WERKPLAATS	23
3 DE AANPASSING VAN HET WERK AAN DE BEPERKING	25
4 DE ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	29
5 DE ARBEIDSVOORWAARDEN EN KLACHTENPROCEDURES	31
6 BUITEN DE SOCIALE WERKPLAATS	35
7 ANDERE UITKOMSTEN VAN HET ONDERZOEK	41
CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	43
BIJLAGE 1 DE VRAGENLIJST EN DE ONDERZOEKSRESULTATEN IN TABELLEN	49

WOORD VOORAF

In 2010 presenteerde het kabinet-Rutte het regeerakkoord met daarin een ‘redesign’ voor de sociale werkplaatsen. De werkplaatsen moeten van het kabinet op een andere wijze gaan werken en meer mensen laten doorstromen naar het vrije bedrijf. Bovendien staan de sociale werkplaatsen een forse bezuiniging te wachten. Als deze plannen doorgaan, dan zullen op termijn zestigduizend plekken in de sociale werkplaatsen verdwijnen. Premier Rutte is niet de eerste maar zal hopelijk wel de laatste politicus zijn die wil zorgen voor ontmanteling van de sociale werkplaatsen.

Want de werkers van de sociale werkvoorziening – mensen met een arbeidsbeperking – verdienen een eerlijke baan met eerlijk loon. Wie zijn die honderdduizend werkers in de sociale werkplaatsen? Wat vinden zij van de voorgenomen bezuinigingen? Maar vooral, hoe vinden zij hun werk? Wat gaat goed, wat gaat niet goed en moet beter of anders? Dit zijn belangrijke vragen die niemand beter kan beantwoorden dan de werkers in de sociale werkplaatsen zelf.

Ook in het verleden hebben wij veelvuldig onderzoek gedaan en acties gevoerd voor verbetering van de sociale werkplaatsen. Omdat volgens de SP de sociale werkplaats de parel van onze beschaving is. Die parel moet worden opgepoetst waar nodig. Zo is er is een wachtlijst van 25.000 mensen. Veel sociale werkplaatsen zitten in de rode cijfers, het detacheren van personeel naar het vrije bedrijf verloopt moeizaam, gemeenten moeten jaarlijkse geld bijleggen en de begeleiding van werknemers staat onder druk. Met als gevolg dat werknemers van de sociale werkplaats niet altijd onder optimale omstandigheden hun werk kunnen doen. Omstandigheden waarbij het werk is aangepast aan de beperking. Dat kan en moet anders en beter. Maar mag nooit een argument zijn voor afbraak van de sociale werkplaatsen. Dat vinden gelukkig velen met mij.

Ik wil de werkers van de sociale werkplaatsen – en alle anderen die dit onderzoek mede mogelijk hebben gemaakt – hartelijk danken voor hun medewerking. Met dit onderzoek hoop ik bij te kunnen dragen aan betere sociale werkplaatsen. Waarbij het uitgangspunt niet afbraak van de sociale werkplaats is maar investeren in mens en bedrijf.

Sadet Karabulut
SP-Tweede Kamerlid

SAMENVATTING

De werknemers van de sociale werkplaatsen moeten een duidelijke stem krijgen in het reilen en zeilen van hun bedrijven. Er wordt veel over hen gesproken en besloten, maar zelf worden ze nauwelijks gehoord. De SP is het hier niet mee eens en heeft van 14 februari tot 1 juni 2011 uitgebreid onderzoek gedaan onder werknemers van de sociale werkplaatsen. De werknemers konden via internet of op papier een vragenlijst invullen. Er zijn uiteindelijk 4.290 ingevulde vragenlijsten verwerkt in dit onderzoek.

Het onderzoek gaat in op veel aspecten van het werk in de sociale werkplaatsen: de werkdruk, de arbeidsomstandigheden, begeleiding en aanpassing van het werk aan de beperking – ze hebben een belangrijke plaats in dit onderzoek. Maar ook andere zaken, zoals schuldenproblemen van werknemers en klachtenprocedures binnen bedrijven, komen aan bod.

DE OPVALLENDSTE UITKOMSTEN

Minder plezier in werk

Hoewel het merendeel van de werknemers het werken in de sociale werkplaats als positief waardeert (79 procent), meldt meer dan 1 op de 3 (36 procent) dat zij het werk steeds minder leuk gaan vinden. Dit tegenover 27 procent die aangeeft dat dit de laatste jaren niet is veranderd en 26 procent die zegt meer plezier te hebben gekregen in het werk.

Werkdruk te hoog

De werknemers van de sociale werkplaatsen maken zich zorgen om de toenemende werkdruk in de sociale werkplaats. Zo geeft meer dan 1 op de 3 werknemers aan dat de werkdruk te hoog is (36 procent). Van de werknemers met een hoge werkdruk heeft 50 procent lichamelijke klachten. 55 procent ervaart stress en 47 procent heeft minder motivatie en plezier in het werk. 18 procent geeft aan zich door de hoge werkdruk regelmatig ziek te moeten melden.

Onvoldoende rekening gehouden met beperking: 46 procent

Bijna de helft van de werknemers (46 procent) meldt dat de werkplek onvoldoende wordt aangepast aan de beperking die zij hebben. 46 procent van de werknemers vindt de

aanpassing voldoende. De problemen bij de aanpassing van het werk zitten in een aantal factoren: steeds meer moeten presteren (21 procent), te hoge werkdruk (16 procent) en de leiding is onvoldoende op de hoogte van de handicap (16 procent). Bovendien vindt bijna 1 op de 7 werknemers (15 procent) dat zij geen respect krijgen of worden gekleineerd.

Slechts 38 procent tevreden met alle arbeidsomstandigheden op het werk

De werknemers van de sociale werkplaats zien veel knelpunten als het gaat om de arbeidsomstandigheden. Slechts 38 procent is tevreden met alle arbeidsomstandigheden op het werk. Een groot deel (28 procent) geeft aan dat het te warm, te koud of te vochtig is op de huidige werkplek. Nog eens 17 procent vindt dat de arbo-regels niet of slecht worden toegepast. Daarnaast vindt men de hygiëne niet altijd optimaal (13 procent) en is er in een aantal bedrijven slechte luchtafzuiging (13 procent).

31 procent voelt zich niet serieus genomen door werkleiding

58 procent van de ondervraagden voelt zich serieus genomen door de werkleiding, 3 op de 10 werknemers niet. Toelichting bij open vragen geeft veelvuldig de slechte omgangsvormen tussen leiding en werknemers aan. Werknemers voelen zich soms gekleineerd, respectloos behandeld of hebben conflicten met de werkleiding.

1 op de 5 werknemers heeft schulden

Opvallend is dat het aantal werknemers met schulden bijzonder groot is in de sociale werkplaatsen. 20 procent van de werknemers heeft schulden opgebouwd. 60 procent van de werknemers met schulden in de sociale werkplaats wordt niet geholpen met het oplossen van de schuldenproblematiek. De werknemers die wel worden geholpen bij het oplossen van de schulden krijgen voornamelijk hulp van een bewindvoerder of van een kredietbank.

Veel ontevredenheid over arbeidsvoorwaarden

Werknemers uit de sociale werkplaatsen zijn bijzonder goed op de hoogte van hun arbeidsvoorwaarden. 35 procent is tevreden over alle arbeidsvoorwaarden. De overige 65 procent is vooral ontevreden over het feit dat er geen of nauwelijks werkoverleg is (29 procent), dat collega's die met verlof gaan of langdurig ziek zijn niet worden vervangen (23 procent), dat de reiskostenvergoeding is verslechterd (22 procent) en dat er weinig tijd is voor scholing en opleiding (21 procent).

Aanpassing werkplek en begeleiding bij reguliere werkgever

Eén derde van de respondenten die werken bij een reguliere werkgever zegt dat de werkplek is aangepast (34 procent). 55 procent vindt van niet. 37 procent vindt dat ook niet nodig, maar 18 procent wel.

De begeleiding bij de reguliere werkgever wordt door de werknemers iets hoger gewaardeerd dan bij de sociale werkplaatsen. 34 procent zegt dat de begeleiding bij de reguliere werkgever beter is tegen 31 procent die de begeleiding bij de sociale werkplaatsen beter vindt. Een deel van de respondenten die bij een reguliere werkgever hebben gewerkt maar weer terug zijn in de sociale werkplaats, hebben deze vragen niet ingevuld. De resultaten zijn dus waarschijnlijk gekleurd en geven een te positief beeld van de begeleiding bij reguliere werkgevers.

DE AANBEVELINGEN

Aanbeveling 1: Maak het werk geschikt voor de werknemers

De belangrijkste eindconclusie is dat de sociale werkplaatsen weer moeten gaan doen waar zij voor zijn opgericht: beschut werk bieden voor mensen met een beperking, opdat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving en zich maximaal kunnen ontwikkelen. Een groot deel van de werknemers vindt dat het werk onvoldoende is aangepast aan de werknemers. Dit zorgt voor zowel lichamelijke als psychische klachten en zelfs tot ziekteverzuim en uitval. De hoge werkdruk moet worden uitgebannen. Meer aandacht voor het sociale aspect van de sociale werkplaatsen en voldoende personeel bij ziekte of uitstroom kan deze problemen op de werkvloer voorkomen. Voorwaarde is wel dat de begeleiders en de werkleiding voldoende mogelijkheden en financiële ondersteuning krijgen voor werkplekaanpassing.

Aanbeveling 2: Professionele en voldoende begeleiding op de werkvloer

Elke werkleider en begeleider moet worden beoordeeld op geschiktheid in de omgang met mensen met een arbeidsbeperking. Er komen landelijke opleidingseisen voor de werkleiding en begeleiding. Werkleiders die hieraan niet voldoen moeten binnen een jaar verbeteringen laten zien door middel van scholing, anders volgt ontslag.

De bezuinigingen op de begeleiding van de werknemers zorgt voor meer conflicten op de werkvloer en slechtere arbeidsomstandigheden omdat er minder tijd is voor de individuele werknemer. De werknemers van de sociale werkplaats willen dolgraag werken. Binnen, en als dat kan ook buiten het bedrijf. Voorwaarde is dat er voldoende begeleiding aanwezig is op de werkvloer.

Aanbeveling 3: Zet arbeidsinspectie in voor arbeidsomstandigheden

Laat de arbeidsinspectie structurele controles uitvoeren bij sociale werkplaatsen. Voor deze werknemers is het bijzonder van belang dat de arbeidsomstandigheden optimaal zijn. De aanpassingen die deze werknemers nodig hebben, dienen maximaal gefaciliteerd te worden door de sociale werkplaats. Een structurele doorlichting door de arbeidsinspectie op arbeidsomstandigheden, veiligheid en ergonomische belemmeringen kan problemen oplossen maar moet deze vooral voorkomen.

Aanbeveling 4: Toon respect voor werknemers met een beperking

In de sociale werkvoorziening staat de mens voorop en moet het beste uit mensen worden gehaald. Werkers in de sociale werkplaats moeten serieus genomen worden en verdienen respect. Ook werknemers van de sociale werkplaatsen hebben behoefte aan zekerheid en aan duidelijke communicatie. Door middel van beter en vaker werkoverleg wordt het voor werknemers duidelijker wat er van hen wordt verwacht en welke ontwikkelingen er gaande zijn binnen het bedrijf. Iedere medewerker krijgt een ontwikkelingsplan met een functioneringsgesprek. Sociale werkplaatsen bieden inzicht in de sociale prestaties en ontwikkeling van medewerkers middels een sociaal jaarverslag. Gemeenten moeten ook meer verantwoordelijkheid nemen voor en toezicht houden op de sociale aspecten in de sociale werkplaatsen.

Aanbeveling 5: Handen af van de CAO

Houd de CAO voor werknemers van de sociale werkplaatsen in stand en zorg voor een fatsoenlijk salaris. Een versoering van de arbeidsvoorwaarden en het salaris is uit den boze. De werknemers moeten zien rond te komen van een inkomen op of net boven het minimumloon. Dat is geen vetpot. Maak deze werknemers niet afhankelijk van de overheid of charitas door op dit salaris te korten.

Aanbeveling 6: Stop vermenging op de werkvloer

Houd de sociale werkplaatsen toegankelijk voor mensen die voor de werkplaatsen zijn geïndiceerd. Op de werkvloer moet voorkomen worden dat er te veel vermenging met andere doelgroepen ontstaat. Scheve ogen en concurrentie tussen deze doelgroepen is onwenselijk en leidt tot conflicten op de werkvloer.

Aanbeveling 7: Voorkom verdringing van de sociale werkplekken

Werkers signaleren ook verdringing van hun werk op de sociale werkplaats. In plaats van werknemers met een arbeidsbeperking, waarvoor de werkplaats is bedoeld, worden werkelozen met een afstand tot de arbeidsmarkt ingezet. Deze ontwikkeling moet scherp in de gaten worden gehouden en gestopt worden. In stand houden van het minimumloon, eerlijk loon voor eerlijk werk en bescherming van de CAO voor de sociale werkvoorziening zijn belangrijke voorwaarden.

Aanbeveling 8: Heb oog voor de thuissituatie van werknemers

Zonder een goede thuisbasis, zonder oog voor financiële zorgen en schulden en zonder de noodzakelijke zorg en huisvesting kan geen goede prestatie op het werk worden geleverd. Sociale begeleiding is daarom cruciaal, opdat financiële of gezondheidsproblemen zoveel mogelijk worden voorkomen en opgelost. Het is aan te bevelen speciale aandacht te hebben en ruimte te maken voor het oplossen van schuldensituaties van werknemers.

Aanbeveling 9: Alleen vrijwillige uitplaatsing

De ontwikkeling dat tweederde van de werknemers aan de slag moeten in het vrije bedrijf zorgt voor grote onrust onder werknemers. Begeleid werken en detacheren van werknemers naar een reguliere werkgever zijn een middel om mensen te ontwikkelen. Maar het moet geen wet van Meden en Perzen worden. Elke werknemer dient een terugkeergarantie te krijgen naar de sociale werkplaats met behoud van rechten. Dit is ook de manier om de drempel en angst voor verandering te doorbreken en een beter resultaat te halen met de uitstroom van werknemers naar het vrije bedrijf.

Aanbeveling 10: Sociale werkplaatsen niet afbreken maar investeren

Voorgaande en toekomstige bezuinigingen zorgen voor grote onrust onder de werknemers. Het beleid dat tweederde van het personeel aan de slag moet in het vrije bedrijf heeft veel werknemers angstig gemaakt. Concentratieproblemen, slapeloosheid en stress zijn de voornaamste uitingen van deze angst. Weer een stelselwijziging en nieuwe bezuinigingen maken dat de werknemers grote onzekerheid en druk ervaren. Terwijl de werkdruk nu al voor sommigen te hoog is. Werknemers in de sociale werkplaatsen hebben een stem en een duidelijke mening. Ze zijn heel blij met hun werk en willen dolgraag door.

Met meer respect, betere begeleiding en een fatsoenlijk salaris. Op nieuwe bezuinigingen en een stelselwijziging zitten ze niet te wachten. Wel op een luisterend oor en investeringen in mens en bedrijf.

OPZET VAN HET ONDERZOEK

Het doel van het onderzoek is om zoveel mogelijk werknemers van de sociale werkplaats aan het woord te laten over hun werk. De vragenlijst is ontwikkeld op initiatief van de Tweede Kamerfractie van de SP, in samenwerking met werknemers van de sociale werkplaatsen en het Wetenschappelijk Bureau van de SP.

De vragenlijst is op twee verschillende manieren ingevuld: op papier en via het internet. De papieren vragenlijsten zijn via de lokale afdelingen van de SP breed verspreid bij de sociale werkplaatsen in het land. Ook was er de mogelijkheid om de vragenlijst digitaal in te vullen via internet. Zie bijlage 1 voor de vragenlijst en de antwoorden.

Het uiteindelijke onderzoek is onderverdeeld in negen delen en bestaat uit 28 vragen. Veel vragen zijn multiple choice, waar bij een aantal vragen meerdere antwoorden tegelijk konden worden gegeven. Vanwege de beperkte mogelijkheid tot toelichting bij een onderzoek dat hoofdzakelijk uit multiple choice-vragen bestaat, is gekozen voor een groot aantal toelichtingsmogelijkheden.

Het eerste deel richt zich voornamelijk op de werknemers van de sociale werkplaats zelf. Persoonlijke kenmerken – zoals leeftijd, geslacht, hoe lang de werknemer werkzaam is in de sociale werkplaats, waar hij/zij werkt en wat voor een dienstverband de werker heeft – geven een goed beeld van wie deze vragenlijst hebben ingevuld. Daarnaast kunnen deze eigenschappen worden gebruikt voor nadere analyses op de uitkomsten van de andere onderdelen.

Het tweede en derde onderdeel van de vragenlijst gaan over de waardering van het werk en de werkdruk. Het vierde onderdeel sluit hierop aan. Daarin wordt nader ingegaan op de arbeidsomstandigheden binnen de sociale werkplaatsen. Onderwerpen zoals ervaring met de werkleiding en pesten op de werkvloer komen aan bod.

In onderdeel 5 wordt gevraagd naar de arbeidsvoorwaarden. Daarbij gaat het over salaris, schuldenproblemen, werktijden, vervanging bij ziekte, werkoverleg en reiskosten. Het zesde onderdeel gaat over werknemersinspraak.

In onderdeel 7 wordt gevraagd naar de begeleiding en aanpassing van de werkplek. Een belangrijke vraag daarbij is of de werkplek wordt aangepast aan de beperking van de werknemer. Onderdeel 8 is bedoeld voor die werknemers die werken bij een reguliere werkgever. In onderdeel 9 kunnen mensen alle zaken toelichten die zij nog missen in het onderzoek.

SP-fractievoorzitter Emile Roemer heeft op 14 februari 2011 met een bezoek aan de kwekerij van de sociale werkplaats UW Groen in Utrecht het startsein gegeven voor dit onderzoek. Vanaf die datum was het onderzoek ook in te vullen via de website www.armoedewerktniet.nl/enquete. Het invullen van de vragenlijst duurt gemiddeld 15 minuten.

1 juni 2011 was de laatste dag dat het onderzoek kon worden ingevuld. Werknemers hebben 3,5 maanden aan het onderzoek kunnen deelnemen. In de volgende hoofdstukken zullen de belangrijkste uitkomsten worden toegelicht. Hoofdstuk 1 gaat over de werkers in de sociale werkplaats. Hoofdstuk 2 over het werk en de werkdruk. Hoofdstuk 3 over de mate waarin werk wordt aangepast aan de beperking, hoofdstuk 4 over de arbeidsomstandigheden. In het vijfde hoofdstuk gaat het over de arbeidsvoorwaarden en klachtenprocedures. Het werken bij een reguliere werkgever staat in het zesde hoofdstuk centraal en in hoofdstuk 7 komen andere zaken aan bod zoals reacties op de voorgenomen bezuinigingen en stelselwijzigingen. Het rapport eindigt met conclusies en aanbevelingen. Een compleet overzicht van alle resultaten is in tabellen weergegeven in bijlage 1.

Het onderzoek is door 4.290 mensen ingevuld. Niet elke deelnemer heeft alle vragen van het onderzoek ingevuld of de gehele vragenlijst afgemaakt. De uitkomsten zijn afgerond op hele percentages. Het onderzoek heeft een schat aan informatie opgeleverd die een leidraad kan zijn voor verbetering van de sociale werkplaatsen. Maar dit onderzoek geeft ook antwoord op de vraag hoe werknemers van de sociale werkplaatsen aankijken tegen de huidige beleidsontwikkelingen en een eventuele stelselwijziging.

1 DE WERKNEMER VAN DE SOCIALE WERKPLAATS

Het onderzoek is ingevuld door 4.290 werknemers van de sociale werkplaatsen. Dat is ongeveer 5 procent van het werknemersbestand van de sociale werkplaatsen. Van alle respondenten is 35 procent vrouw en 65 procent man. Gesteld kan worden dat dit een juiste afspiegeling is van het huidige percentage werkende vrouwen en mannen in de sociale werkplaats. 71 procent van het werknemersbestand in de sociale werkvoorziening is een man (bron: Wsw-Statistieken 2009, Panteia).

De leeftijd van de werknemers van de sociale werkplaats is niet evenredig verdeeld over de leeftijdscategorieën. Slechts 1 procent is jonger dan 20 jaar. 52 procent van de ondervraagden is tussen de 20 en 50 jaar en 47 procent is 50 jaar of ouder. Daarmee is de groep tussen de 20 en 50 jaar nauwelijks groter dan de groep van 50 jaar of ouder.

Het grootste gedeelte van de respondenten heeft een WSW-indicatie en werkt in de sociale werkplaats (73 procent).

Tabel 1: Wat voor een dienstverband heeft u?

Ik heb een WSW-indicatie en werk in de sociale werkplaats	3.085	73%
Ik heb een WSW-indicatie en ben gedetacheerd bij een reguliere werkgever	414	10%
Ik heb een WSW-indicatie en ben in dienst bij een reguliere werkgever (begeleid werken)	94	2%
Ik ben ambtenaar	167	4%
Ik ben uitzendkracht	9	0%
Ik ben bijstandsgerechtigde	46	1%
Anders	409	10%
Totaal	4.224	100%

De respondenten van het onderzoek zijn werkzaam in verschillende sectoren. Een groot gedeelte werkt bij de groenvoorziening (14 procent), industrie (24 procent) en de administratie (8 procent).

Opvallend is het hoge aantal werknemers met een leidinggevende functie die mee hebben gedaan aan het onderzoek. Bijna 1 op de 7 ondervraagden is leidinggevend.

Tabel 2: Bent u leidinggevende?

Ja	628	15%
Nee	3.632	85%
Totaal	4.260	100%

Het grootste gedeelte van de werknemers van de sociale werkplaatsen werkt al 12 jaar of langer in de werkplaats. In 1998 is de indicatie voor de sociale werkplaatsen aangescherpt, waardoor er minder mensen in de werkplaats konden werken.

Tabel 3: Hoe lang werkt u al bij deze sociale werkplaats?

Minder dan 2 jaar	378	9%
2 tot 12 jaar	1.423	33%
12 jaar of langer	2.377	56%
Weet ik niet	76	2%
Totaal	4.254	100%

2 HET WERK EN DE WERKDruk IN DE SOCIALE WERKPLAATS

Wie kunnen het werk in de sociale werkplaats beter beoordelen dan de werknemers zelf? Zij merken het als eerste wanneer de werkdruk te hoog wordt en collega's vanwege die werkdruk uitvallen. Het is goed te constateren dat bijna 8 op de 10 respondenten het werken in de sociale werkplaats leuk vindt. Ondanks deze positieve beoordeling zijn werknemers zeer kritisch over de ontwikkelingen op de werkvloer.

Minder plezier in het werk

Hoewel het merendeel van de werknemers het werken in de sociale werkplaats als positief waardeert (79 procent), geeft meer dan 1 op de 3 (36 procent) aan dat zij het werk steeds minder leuk gaan vinden. Dit tegenover 27 procent die vindt dat dit de laatste jaren niet is veranderd en 26 procent die zegt meer plezier te hebben gekregen in het werk.

Werkdruk te hoog: 36 procent

De werknemers van de sociale werkplaatsen maken zich zorgen over de toenemende werkdruk in de sociale werkplaats. Zo meldt ruim 1 op de 3 werknemers dat de werkdruk te hoog is (36 procent). 52 procent van de respondenten vindt de werkdruk goed en een klein gedeelte van de werknemers vindt de werkdruk te laag (4 procent).

Uit het volgende blijkt dat werknemers van de sociale werkplaatsen niet voor niets een indicatie hebben en dat een te hoge werkdruk kwalijke gevolgen kan hebben.

Tabel 4: Welke gevolgen heeft de te hoge werkdruk voor u? (meerdere antwoorden mogelijk) N=1525

Ik heb lichamelijke klachten	755	50%
Ik ervaar stress (psychisch)	838	55%
Mijn motivatie en plezier in het werk zijn verminderd	712	47%
Ik moet mij regelmatig ziek melden	280	18%
Anders	177	12%

Van de werknemers met een hoge werkdruk heeft 50 procent lichamelijke klachten. 55 procent ervaart stress en 47 procent heeft minder motivatie en plezier in het werk.

Bovendien geeft 18 procent van deze werknemers aan zich hierdoor regelmatig ziek te moeten melden.

'Ik mag niet meer werken van de psychiater; ik raakte overprikkeld. Ik heb PDD-NOS (autisme).'

*'De werkdruk zorgt voor een toename van mijn klachten waardoor ik weer ben uitgeval-
len.'*

'Je verliest elk vertrouwen in de BV Nederland door het kapot bezuinigen van de WSW-sector! Daardoor ervaar ik een hoge werkdruk, want je werkt constant met een dreiging van onvrijwillige detachering boven het hoofd! Noem het: het zwaard van Damocless dat boven je hoofd hangt en dus werkdruk geeft! Kortom: niet het werk zelf maar het kapot bezuiniging van de WSW sector geeft mij en ik denk anderen met mij een hoop werkdruk/werkstress!'

'Ik ben maatschappelijk werkster en krijg steeds meer cliënten. Het gevolg is dat de kwaliteit van het werk daalt naarmate de kwantiteit stijgt.'

Belangrijkste conclusies:

- Bijna 8 op de 10 werknemers (79 procent) vinden het werken in de sociale werkplaats leuk.
- Meer dan 1 op de 3 (36 procent) werknemers van de sociale werkplaats vindt het werk steeds minder leuk.
- 36 procent van de ondervraagden vindt de werkdruk in de sociale werkplaats te hoog.
- Iets meer dan de helft van de werknemers (52 procent) van de sociale werkplaats vindt de werkdruk goed.
- Van de werknemers met een hoge werkdruk heeft 50 procent lichamelijke klachten. 55 procent ervaart stress en 47 procent heeft minder motivatie en plezier in het werk.
- 18 procent moet zich vanwege de hoge werkdruk regelmatig ziek melden.

3 DE AANPASSING VAN HET WERK AAN DE BEPERKING

De sociale werkplaatsen zijn opgericht om beschutte werkplekken te creëren voor mensen met een beperking. Voor deze werknemers moet het werk worden aangepast aan de beperking, moet er goede begeleiding zijn en eventueel een werkplekaanpassing die de werknemers ondersteunt. De werknemers van de sociale werkplaatsen zijn hierover zeer uitgesproken.

Onvoldoende rekening gehouden met beperking: 46 procent

Bijna de helft van de werknemers (46 procent) geeft aan dat de werkplek onvoldoende wordt aangepast aan de beperking die zij hebben. 46 procent van de werknemers vindt de aanpassing wel voldoende en 8 procent heeft hierover geen mening. De problemen bij de aanpassing van het werk zijn: steeds meer moeten presteren (21 procent), te hoge werkdruk (16 procent) en de leiding is onvoldoende op de hoogte van de handicap (16 procent). Bovendien meldt bijna 1 op de 7 werknemers (15 procent) dat zij geen respect krijgen of worden gekleineerd.

‘Ik moet feitelijk zelf steeds oplossingen zoeken om mijn handicap geen beperking te laten zijn.’

‘Na 20 jaar werkzaam te zijn geweest heeft men aangegeven dat ik met “niet aangeboren hersenletsel niet langer bij de sociale werkplaats kan werken”. Reden: men heeft geen kennis van dit soort zaken.’

‘Er is werk op de afdeling en daar moet je bij aanschuiven. Aangepast of niet: gewoon doen.’

Tabel 5: Wordt er op uw werk voldoende rekening gehouden met uw handicap? (meerdere antwoorden mogelijk) N=3955

Ja	1.830	46%
Nee, de aanpassing van de werkplek is onvoldoende	533	13%
Nee, we moeten steeds meer presteren	822	21%
Nee, de werkdruk is te hoog	634	16%
Nee, de leiding is ondeskundig	565	14%
Nee, de leiding is niet voldoende op de hoogte van mijn handicap	630	16%
Nee, we krijgen geen respect / worden gekleineerd	580	15%
Nee, ik heb het verkeerde werk i.v.m. mijn handicap	206	5%
Nee, ik heb het verkeerde werk i.v.m. mijn opleiding	265	7%
Anders	310	8%
Geen mening	307	8%

Geen persoonlijke begeleiding

Bijna de helft van de werknemers (44 procent) heeft geen persoonlijke begeleider bij wie zij altijd terecht kunnen. Sinds enkele jaren is de trend binnen de sociale werkplaatsen om mensen 'te ontwikkelen'. Eén van de hulpmiddelen hierbij is een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) of trajectplan. Opvallend is dat slechts 1 op de 4 (37 procent) werknemers van de sociale werkplaatsen aangeeft dat een dergelijk plan voor hen is opgesteld. Van hen geeft bovendien 1 op de 5 aan dat zij het niet eens zijn met de inhoud van dit plan.

Volgen opleiding geen automatisme

Om werknemers verder te helpen op de arbeidsmarkt is het volgen van een opleiding een belangrijk instrument. Bijna een derde van de werknemers (32 procent) geeft echter aan dat er voor hen geen mogelijkheden zijn voor het volgen van een opleiding of scholing, een derde (34 procent) weet het niet. Slechts een klein deel volgt een opleiding (17 procent) en nog eens 6 procent gaat op korte termijn een opleiding volgen. 11 procent zegt dat het hen is beloofd, maar dat het er niet van komt.

'Opleidingen zijn vaak collectief. Heb je een individuele opleidingswens dan gaat dit niet.'

'Ik ben werkleider en op mijn afdeling is er altijd ruimte voor opleiding en scholing.'

'Ik wil dus graag een electro-opleiding, daar zit ik nog steeds op te wachten.'

Belangrijkste conclusies:

- Bijna de helft van de ondervraagde werknemers vindt dat het werk onvoldoende is aangepast aan de beperking (46 procent). 46 procent vindt dat het werk wel voldoende is aangepast.
- 21 procent van de respondenten vindt dat zij steeds meer moeten presteren.

- 16 procent van de respondenten vindt dat de leiding onvoldoende op de hoogte is van hun beperking.
- 44 procent van de respondenten heeft geen persoonlijke begeleider bij wie ze altijd terecht kunnen.
- Ruim 1 op de 3 werknemers (37 procent) heeft een trajectplan of persoonlijk ontwikkelplan (POP).
- Een klein deel van de werknemers volgt een opleiding (17 procent).

4 DE ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

Iedere werknemer heeft baat bij goede arbeidsomstandigheden op het werk. Goed onderhouden gebouwen, goede werkmaterialen, voldoende werkruimte en een toepassing van de arbo-regels zijn voor elk bedrijf een must. Voor werknemers van de sociale werkplaats geldt dat de arbeidsomstandigheden in alle gevallen optimaal moet zijn. Zodat zij met de beperking volwaardig kunnen deelnemen aan het bedrijf en de samenleving, en zich verder kunnen blijven ontwikkelen.

Slechts 38 procent tevreden met alle arbeidsomstandigheden op het werk

De werknemers van de sociale werkplaats zien veel knelpunten als het gaat om de arbeidsomstandigheden. Slechts 38 procent is tevreden met alle arbeidsomstandigheden op het werk, 7 procent heeft geen mening. Dat betekent dat 55 procent ontevreden is. Een groot deel (28 procent) vindt het te warm, te koud of te vochtig op de huidige werkplek. Nog eens 17 procent meldt dat de arbo-regels niet of slecht worden toegepast. Daarnaast vindt men de hygiëne niet altijd optimaal (13 procent) en is er in een aantal bedrijven slechte luchtafzuiging (13 procent).

Tabel 6: Bent u tevreden over de omstandigheden op uw werk? (meerdere antwoorden mogelijk) N=4116

Ja, ik ben met alle arbeidsomstandigheden tevreden	1.566	38%
Nee, de gebouwen worden slecht onderhouden	510	12%
Nee, het is te warm, te koud of te vochtig	1.157	28%
Nee, er is geen, slechte of onvoldoende werkkleding, schoenen, gereedschap	396	10%
Nee, de werkruimte is te klein en/of er is geen opslagruimte	360	9%
Nee, er is een slechte afzuiging	520	13%
Nee, er is geluidsoverlast	354	9%
Nee, de hygiëne is slecht	523	13%
Nee, de arbo-regels worden niet of slecht toegepast	680	17%
Nee, we werken met gevaarlijke stoffen	78	2%
Geen mening	285	7%
Anders	527	13%

In de toelichting bij deze vraag wordt door de werknemers een waslijst genoemd met gebreken in de arbeidsomstandigheden. De belangrijkste opmerkingen gaan over

ongewenste omgangsvormen, slechte materialen, een slechte toepassing van de CAO-regels en te warme bedrijfsruimten.

'We moeten veel te zwaar tillen.'

'Een gigantische hel van kou en herrie; mix van machinekabaal van 6 lopende banden en schelle radio. Slechte akoestiek, verlichting. Niet geïsoleerd.'

'Geen toiletten terwijl er al vaker naar gevraagd is. Vooral nu er ook vrouwen werken.'

31 procent voelt zich niet serieus genomen door werkleiding

Bij verschillende onderdelen in dit onderzoek worden er door de werknemers opmerkingen gemaakt over de werkleiding. 58 procent van de ondervraagden voelt zich serieus genomen door deze werkleiding. Bijna 1 op de 3 werknemers niet. Toelichting bij open vragen geeft veelvuldig de slechte omgangsvormen tussen leiding en werknemers aan. Werknemers voelen zich soms gekleineerd, respectloos behandeld of hebben conflicten met de werkleiding.

Tabel 7: Voelt u zich serieus genomen door uw werkleiding?

Ja	2.376	58%
Nee	1.292	31%
Geen mening	448	11%
Totaal	4.116	100%

Pesten op het werk

Een groot deel van de werknemers in de sociale werkplaatsen heeft geen last van pesten op het werk (64 procent). 20 procent wordt soms gepest en 10 procent zelfs regelmatig of vaak. De werknemers die melden regelmatig of vaak te worden gepest, worden grotendeels door andere collega's op de werkvloer geplaagd (47 procent). Een kleiner deel (30 procent) zegt door de werkleiding te worden gepest.

Belangrijkste conclusies:

- 38 procent van de werknemers is tevreden over alle arbeidsomstandigheden.
- 28 procent meldt dat het te warm, te koud of te vochtig is op de werkplek.
- 17 procent vindt dat de arbo-regels niet of slecht worden toegepast.
- 13 procent vindt de hygiëne niet altijd optimaal.
- 31 procent voelt zich niet serieus genomen door werkleiding.
- 64 procent van de werknemers heeft geen last van pesten op het werk. Een kleiner deel wordt regelmatig (8 procent) of vaak (2 procent) gepest.

5 DE ARBEIDSVOORWAARDEN EN KLACHTENPROCEDURES

Er wordt veel gesproken over de huidige arbeidsvoorwaarden van de werknemers van de sociale werkplaatsen. Op dit moment zijn werkgevers en werknemers in gesprek over een nieuwe CAO. Deze onderhandelingen zijn onlangs op een conflict uitgelopen. De werknemers van de sociale werkplaatsen vinden de arbeidsvoorwaarden niet altijd voldoende.

1 op de 5 werknemers heeft schulden

De werknemers in de sociale werkplaatsen vinden dat ze best wat meer zouden mogen verdienen. 56 procent van de werknemers vindt dat het salaris best wat meer zou mogen zijn, 24 procent vindt het salaris onvoldoende. Opvallend is dat het aantal werknemers met schulden bijzonder groot is in de sociale werkplaatsen. 20 procent van de werknemers heeft schulden opgebouwd.

Tabel 8: Heeft u schulden opgebouwd in de loop der jaren?

Ja	815	20%
Nee	2.940	73%
Geen mening	274	7%
Totaal	4.029	100%

60 procent van de werknemers met schulden in de sociale werkplaats wordt niet geholpen met het oplossen van de schuldenproblematiek. De werknemers die wel worden geholpen bij het oplossen van de schulden krijgen voornamelijk hulp van een bewindvoerder of van een kredietbank. Daarnaast zijn het vooral familie en vrienden die helpen de schulden op te lossen.

‘Ik had zoveel schulden, maar ben daar door schoonfamilie weer bovenop gekomen. Ik verdiende te weinig.’

‘Veel ruimte voor een extra opname is er niet, bijvoorbeeld voor een bril, tandarts of treinreizen naar het ziekenhuis. Mijn sociaal minimum helpt dan weinig en is een te laag inkomen. Desondanks ga ik graag werken in mijn veilige werk omgeving’.

Veel ontevredenheid over arbeidsvoorwaarden

Werknemers uit de sociale werkplaatsen zijn bijzonder goed op de hoogte van hun arbeidsvoorwaarden. 35 procent is tevreden over alle arbeidsvoorwaarden, 65 procent is ontevreden. De grootste problemen zijn het feit dat er geen of nauwelijks werkoverleg is (29 procent), dat collega's die met verlof gaan of langdurig ziek zijn niet worden vervangen (23 procent), dat de reiskostenvergoeding is verslechterd (22 procent) en dat er weinig tijd is voor scholing en opleiding (21 procent).

Tabel 9: Bent u tevreden over de arbeidsvoorwaarden (salaris, werktijden, vervanging bij ziekte, werkoverleg, scholing)? (meerdere antwoorden mogelijk) N=4026

Ja, ik ben tevreden met alle arbeidsvoorwaarden	1.413	35%
Nee, er is weinig tijd en geld voor scholing en opleiding	832	21%
Nee, er is geen of nauwelijks werkoverleg	1.159	29%
Nee, mijn reiskostenvergoeding is verslechterd	885	22%
Nee, collega's die met verlof gaan of langdurig ziek zijn worden niet vervangen	915	23%
Nee, de werktijden zijn ongunstiger	204	5%
Nee, er zijn geen of te korte pauzes	267	7%
Nee, ik moet meer (betaald) overwerk doen	81	2%
Anders	425	11%

'Vier werkleiders gaan binnenkort met pensioen, maar worden niet vervangen.'

'De laatste twee afgesloten CAO's zijn een verslechtering van arbeidsvoorwaarden. We hebben een structurele achterstand in vergelijking met het bedrijfsleven. Collega leidinggevenden (ambtelijk) krijgen omdat ze onder een andere CAO vallen aanzienlijk meer betaald voor exact dezelfde functie/werkzaamheden.'

Klachtenprocedures nog niet bij iedereen bekend

35 procent van de werknemers weet niet waar een officiële klacht kan worden ingediend. 57 procent van de werknemers weet dit wel. 58 procent van de werknemers heeft nog nooit een klacht ingediend. 12 procent heeft een klacht ingediend waarvoor ook een oplossing is gekomen. 19 procent van de werknemers was minder succesvol: zij hebben wel een klacht ingediend, maar zonder resultaat. Nog eens 10 procent geeft aan dat ze wel een klacht hebben ingediend, maar daar nooit meer wat van hebben gehoord.

De OR en vakbond zijn de plek voor vragen en klachten

De meeste werknemers weten de OR en de vakbond te vinden binnen het bedrijf (72 procent). Het is sterk afhankelijk van het bedrijf of er vertrouwen bestaat in de OR en de vakbond. Op de vraag of de werknemers bij de OR en de vakbond terecht kunnen met vragen en klachten zegt 37 procent 'ja'. 35 procent zegt nee, zij doen niets met de klachten (14 procent) en/of zij zijn vooral een verlengstuk van de directie (21 procent). Een kleiner deel van de werknemers (28 procent) heeft geen mening.

'Ik ben zelf OR lid en ga serieus met vragen en klachten om. Maar er zitten ook mensen in de OR die meer voor zichzelf daar zitten.'

'de OR bestaat bij ons voor 90% uit ambtenaren'

Belangrijkste conclusies:

- 20 procent van de werknemers heeft schulden opgebouwd.
- 60 procent van de werknemers met schulden wordt niet geholpen in de sociale werkplaats met het oplossen van de schuldenproblematiek.
- 35 procent is tevreden over alle arbeidsvoorwaarden, 65 procent is ontevreden.
- De respondenten zijn vooral ontevreden over het feit dat er geen of nauwelijks werkoverleg is (29 procent), dat collega's die met verlof gaan of langdurig ziek zijn niet worden vervangen (23 procent), dat de reiskostenvergoeding is verslechterd (22 procent) en dat er weinig tijd is voor scholing en opleiding (21 procent).
- 35 procent van de werknemers weet niet waar een officiële klacht kan worden ingediend.
- 37 procent van de werknemers vindt dat de OR en de vakbond toegankelijk zijn en klachten en vragen serieus nemen. 21 procent vindt dat de OR en de vakbond vooral een verlengstuk zijn van de directie.

6 BUITEN DE SOCIALE WERKPLAATS

Een klein deel van de werknemers van de sociale werkplaatsen werkt bij een reguliere werkgever. Op het totale werknemersbestand betreft dit ongeveer 5 procent. Het kabinet-Rutte vindt dat dit moet veranderen en wil meer mensen bij reguliere werkgevers plaatsen. 266 personen die hebben meegedaan aan dit onderzoek werken bij een reguliere werkgever. Dat is ongeveer 7 procent van de ondervraagden.

Aanpassing werkplek bij reguliere werkgever

Eén derde van de respondenten die bij een reguliere werkgever werken zegt dat de werkplek is aangepast (34 procent). 55 procent vindt van niet. 37 procent vindt dat ook niet nodig, maar 18 procent wel.

Begeleiding bij een reguliere werkgever

De begeleiding bij de reguliere werkgever wordt door de werknemers iets hoger gewaardeerd dan bij de sociale werkplaatsen. 34 procent zegt dat de begeleiding bij de reguliere werkgever beter is tegen 31 procent die de begeleiding bij de sociale werkplaatsen beter vindt. Nog eens 35 procent heeft geen mening. De oorzaak van het grote percentage zonder mening kan zijn dat een deel van deze werknemers nooit in de sociale werkplaats heeft gewerkt, maar gelijk zijn uitgeplaatst of gedetacheerd.

Een deel van de respondenten die bij een reguliere werkgever hebben gewerkt en weer terug zijn in de sociale werkplaats hebben deze vragen niet ingevuld. De resultaten zijn dus waarschijnlijk gekleurd en geven een te positief beeld van de begeleiding bij reguliere werkgevers.

Tabel 10: Is de begeleiding bij uw reguliere werkgever beter dan bij de sociale werkplaats?

Ja	91	34%
Nee	82	31%
Geen mening	93	35%
Totaal	266	100%

Het grootste gedeelte van de werknemers die werken bij een reguliere werkgever heeft een terugkeergarantie naar de sociale werkplaats (45 procent). 4 procent wordt weer boven aan de wachtlijst geplaatst. En 33 procent weet niet of er een terugkeergarantie is geregeld. Opvallend is dat er bij 1 op de 3 werknemers onduidelijkheid bestaat over een terugkeergarantie, terwijl zij hun indicatie bij het verlies van werk bij de reguliere werkgever behouden.

Belangrijkste conclusies:

- 7 procent van de ondervraagden werkt bij een reguliere werkgever. Dit komt overeen met het landelijke gemiddelde.
- Bij 55 procent van de werknemers bij een reguliere werkgever is het werk niet of onvoldoende aangepast aan de beperking. Voor 37 procent is dat ook niet nodig, maar voor 18 procent wel.
- 34 procent van de werknemers bij reguliere bedrijven zegt dat de begeleiding bij de reguliere werkgever beter is, tegen 31% die zegt dat de begeleiding bij de sociale werkplaatsen beter is. Een deel van de respondenten die bij een reguliere werkgever hebben gewerkt maar weer terug zijn in de sociale werkplaats heeft deze vragen niet ingevuld. De resultaten geven daarom waarschijnlijk een te positief beeld van de begeleiding bij reguliere werkgevers.

7 ANDERE UITKOMSTEN VAN HET ONDERZOEK

Vermenging op de werkvloer

Veelvuldig melden de werknemers van de sociale werkplaatsen dat zij de vermenging met andere doelgroepen op de werkvloer niet prettig vinden. Het gaat hierbij vooral om groepen die toetreden tot de sociale werkplaats zonder een indicatie. Hierdoor ontstaan conflicten op de werkvloer. Bovendien vinden de werknemers dat hierdoor meer problemen ontstaan en dat daardoor de individuele begeleiding verslechterd. De werknemers vinden dat de doelstelling van de sociale werkplaatsen met deze vermenging onderuit wordt gehaald.

‘Er zijn teveel mensen die werkloos zijn binnen de sociale werkvoorziening aan het werk. Mensen met een handicap worden achteruit geschoven. Kijk eens binnen de sociale werkvoorziening hoeveel rolstoelers of blinden er nog zijn. Die worden op een dagverblijf gezet. Dat is iets wat me behoorlijk tegen de borst stuit.’

‘Ze willen niet meer voldoen aan het uitgangspunt voor het te werk stellen van gehandicapten. Werknemers met een ‘afstand tot de arbeidsmarkt’ kregen voorrang en veel gehandicapten werden ontslagen.’

Alleen vrijwillige uitplaatsing

Een groot deel van de opmerkingen gaat over het uitstromen uit de sociale werkplaatsen. De ontwikkelingen dat tweederde van de werknemers aan de slag moet in het vrije bedrijf zorgt voor grote onrust bij de werknemers. Er is een grote angst om uit de beschutte werkomgeving te worden gehaald en naar het vrije bedrijf te moeten. Bovendien kraken de werknemers harde woorden over de werkgevers.

‘Het gedram om uit te stromen naar een begeleid werken traject, maar zo snel de subsidie wegvalt ben je de klos. En zonder subsidie willen ze ons met de kont nog niet aankijken, bij wijze van spreken. Laat mensen die gelukkig zijn op een werkplek zitten. Dit soort mensen help je alleen maar in de vernieling door ze verplicht een andere baan aan te bieden.’

'Na in totaal 8 jaar gedetacheerd te zijn bij diverse bedrijven wordt je zo aan de kant geschoven zonder enige begeleiding in de WW. Zoek het maar weer uit.'

'Ik ben al 16 jaar gedetacheerd bij de overheid en mij is nooit de mogelijkheid geboden om in vaste dienst te komen. Ik werk 36 uur per week en heb hetzelfde takenpakket als een huismeester in vaste dienst, alleen verdien ik 640 euro per maand minder.'

Onrust over de bezuinigingen

De bezuinigingen zijn onderwerp van gesprek in de sociale werkplaatsen en zorgen voor grote onrust onder de werknemers. De werknemers zien dat de duimschroeven aan alle kanten worden aangedraaid. De begeleiding vervalt, er is geen geld meer voor aanpassing van de werkplek, afdelingen moeten sluiten en steeds meer mensen worden gedwongen om in het vrije bedrijf aan de slag te gaan. Het leidt tot concentratieproblemen, slapeloosheid en stress. De bezuinigingen op de begeleiding van de werknemers zorgt voor meer conflicten op de werkvloer en slechtere arbeidsomstandigheden, omdat er minder tijd is voor de individuele werknemer. Bovendien is een deel van de werknemers bang om te worden ontslagen en met een uitkering thuis te komen zitten. Deze werknemers halen hun trots en eer uit hun werk.

'Ik doe mijn werk graag en ben tevreden. Alleen worden we vanuit Den Haag gedegradeerd tot tweederangsburgers. Iedereen kan ziek worden of een handicap krijgen. Kabinet staat zo ver van de burger af dat je gerust kan spreken over asociaal beleid.'

'Het is verschrikkelijk dat Rutte zo met de sociale werkplaatsen om wil gaan. Er zijn nu eenmaal mensen op aangewezen, die nu in een zwart gat komen te vallen. Hij weet gewoon niet waar hij het over heeft.'

'De druk die er ontstaat vanuit 'Den Haag' slaat door de gehele organisatie. Sfeer en collega's onder elkaar wordt er niet beter van.'

Bestuurders moeten hun verantwoordelijkheid nemen

Een deel van de werknemers ergert zich aan de bestuurders en de directie van de sociale werkplaatsen. Ze missen duidelijke communicatie, interesse en transparantie. Voornamelijk bij de bedrijven met veel wisselingen in de directies heeft men geen goed woord over voor het management. Bovendien vragen de werknemers zich af of het beschikbare geld voor de sociale werkplaatsen wel op een juiste manier wordt besteed.

'De werkplaats is hoofdzakelijk van de directie en ambtenaren (bonussen en gouden handdrukken) en theoretisch voor het 'welzijn van de mensen op de vloer'.'

'De directie en management van hoog tot laag wisselt voortdurend en deze vallen niet onder de WSW maar hebben een eigen CAO dienstverband en deze proberen allemaal opnieuw het wiel uit te vinden.'

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De werknemers hebben in dit onderzoek hun stem laten horen over wat er anders kan en moet in de sociale werkplaatsen. De kloof tussen beleidsmakers, de politiek en de sociale werkplaatsen moet kleiner en de werknemers moeten weer een stem krijgen. Met dit onderzoek heeft de SP de eerste stap willen zetten om de werknemers ook daadwerkelijk die stem te geven. Hieronder volgen de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de werknemers van sociale werkplaatsen aan het woord.

CONCLUSIES

Minder plezier in werk

Hoewel het merendeel van de werknemers het werken in de sociale werkplaats als positief waardeert (79 procent), meldt meer dan 1 op de 3 (36 procent) dat zij het werk steeds minder leuk gaan vinden. Dit tegenover 27 procent die aangeeft dat dit de laatste jaren niet is veranderd en 26 procent die zegt meer plezier te hebben gekregen in het werk.

Werkdruk te hoog

De werknemers maken zich zorgen om de toenemende werkdruk in de sociale werkplaats. Zo geeft meer dan 1 op de 3 werknemers aan dat de werkdruk te hoog is (36 procent). Van de werknemers met een hoge werkdruk heeft 50 procent lichamelijke klachten. 55 procent ervaart stress en 47 procent heeft minder motivatie en plezier in het werk. 18 procent meldt zich door de hoge werkdruk regelmatig ziek te moeten melden. De sociale werkplaatsen zijn opgericht om het werk aan de mens aan te passen. Het aantal werknemers dat een hoge werkdruk ervaart dient drastisch naar beneden te worden gebracht.

Onvoldoende rekening gehouden met beperking: 46 procent

Bijna de helft van de werknemers (46 procent) meldt dat de werkplek onvoldoende wordt aangepast aan de beperking die zij hebben. 46 procent van de werknemers vindt de aanpassing voldoende, 8 procent heeft geen mening. De problemen bij de aanpassing van het werk zitten in een aantal factoren: steeds meer moeten presteren (21 procent), te hoge werkdruk (16 procent) en de leiding is onvoldoende op de hoogte

van de handicap (16 procent). Bovendien vindt bijna 1 op de 7 werknemers (15 procent) dat zij geen respect krijgen of worden gekleineerd.

Slechts 38 procent tevreden met alle arbeidsomstandigheden op het werk

De werknemers van de sociale werkplaats zien veel knelpunten als het gaat om de arbeidsomstandigheden. Slechts 38 procent is tevreden met alle arbeidsomstandigheden op het werk. Een groot deel (28 procent) geeft aan dat het te warm, te koud of te vochtig is op de huidige werkplek. Nog eens 17 procent vindt dat de arbo-regels niet of slecht worden toegepast. Daarnaast vindt men de hygiëne niet altijd optimaal (13 procent) en is er in een aantal bedrijven slechte luchtafzuiging (13 procent).

31 procent voelt zich niet serieus genomen door werkleiding

58 procent van de ondervraagden voelt zich serieus genomen door de werkleiding. 3 op de 10 werknemers niet. Toelichting bij open vragen geeft veelvuldig de slechte omgangsvormen tussen leiding en werknemers aan. Werknemers voelen zich soms gekleineerd, respectloos behandeld of hebben conflicten met de werkleiding.

1 op de 5 werknemers heeft schulden

Opvallend is dat het aantal werknemers met schulden bijzonder groot is in de sociale werkplaatsen. 20 procent van de werknemers heeft schulden opgebouwd. 60 procent van de werknemers met schulden wordt in de sociale werkplaats niet geholpen met het oplossen van de schuldenproblematiek. De werknemers die wel worden geholpen bij het oplossen van de schulden krijgen voornamelijk hulp van een bewindvoerder of van een kredietbank.

Veel ontevredenheid over arbeidsvoorwaarden

Werknemers uit de sociale werkplaatsen zijn bijzonder goed op de hoogte van hun arbeidsvoorwaarden. 35 procent is tevreden over alle arbeidsvoorwaarden. De overige 65 procent is vooral ontevreden over het feit dat er geen of nauwelijks werkoverleg is (29 procent), dat collega's die met verlof gaan of langdurig ziek zijn niet worden vervangen (23 procent), dat de reiskostenvergoeding is verslechterd (22 procent) en dat er weinig tijd is voor scholing en opleiding (21 procent).

Aanpassing werkplek en begeleiding bij reguliere werkgever

Eén derde van de respondenten die werken bij een reguliere werkgever zegt dat de werkplek is aangepast (34 procent). 55 procent vindt van niet. 37 procent vindt dat ook niet nodig, maar 18 procent wel.

De begeleiding bij de reguliere werkgever wordt door de werknemers iets hoger gewaardeerd dan bij de sociale werkplaatsen. 34 procent zegt dat de begeleiding bij de reguliere werkgever beter is, tegen 31 procent die de begeleiding bij de sociale werkplaatsen beter vindt. Een deel van de respondenten die hebben gewerkt bij een reguliere werkgever maar weer terug zijn in de sociale werkplaats heeft deze vragen niet ingevuld. De resultaten zijn dus waarschijnlijk gekleurd en geven een te positief beeld van de begeleiding bij reguliere werkgevers.

AANBEVELINGEN

Aanbeveling 1: Maak het werk geschikt voor de werknemers

De belangrijkste eindconclusie is dat de sociale werkplaatsen weer moeten gaan doen waar zij voor zijn opgericht: beschut werk bieden voor mensen met een beperking, opdat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving en zich maximaal kunnen ontwikkelen. Een groot deel van de werknemers vindt dat het werk onvoldoende is aangepast aan de werknemers. Dit zorgt voor zowel lichamelijke als psychische klachten en zelfs tot ziekteverzuim en uitval. De hoge werkdruk moet worden uitgebannen. Meer aandacht voor het sociale aspect van de sociale werkplaatsen en voldoende personeel bij ziekte of uitstroom kan deze problemen op de werkvloer voorkomen. Voorwaarde is wel dat de begeleiders en de werkleiding voldoende mogelijkheden en financiële ondersteuning krijgen voor werkplekaanpassing.

Aanbeveling 2: Professionele en voldoende begeleiding op de werkvloer

Elke werkleider en begeleider moet worden beoordeeld op geschiktheid in de omgang met mensen met een arbeidsbeperking. Er komen landelijke opleidingseisen voor de werkleiding en begeleiding. Werkleiders die hieraan niet voldoen moeten binnen een jaar verbeteringen laten zien door middel van scholing, anders volgt ontslag.

De bezuinigingen op de begeleiding van de werknemers zorgt voor meer conflicten op de werkvloer en slechtere arbeidsomstandigheden, omdat er minder tijd is voor de individuele werknemer. De werknemers van de sociale werkplaats willen dolgraag werken. Binnen en – als dat kan – ook buiten het bedrijf. Voorwaarde is dat er voldoende begeleiding aanwezig is op de werkvloer.

Aanbeveling 3: Zet arbeidsinspectie in voor arbeidsomstandigheden

Laat de arbeidsinspectie structurele controles uitvoeren bij sociale werkplaatsen. Voor deze werknemers is het bijzonder van belang dat de arbeidsomstandigheden optimaal zijn. De aanpassingen die deze werknemers nodig hebben, dienen maximaal gefaciliteerd te worden door de sociale werkplaats. Een structurele doorlichting door de arbeidsinspectie op arbeidsomstandigheden, veiligheid en ergonomische belemmeringen kan problemen oplossen maar moet deze vooral voorkomen.

Aanbeveling 4: Toon respect voor werknemers met een beperking

In de sociale werkvoorziening staat de mens voorop en moet het beste uit mensen worden gehaald. Werkers in de sociale werkplaats moeten serieus genomen worden en verdienen respect. Ook werknemers van de sociale werkplaatsen hebben behoefte aan zekerheid en aan duidelijke communicatie. Door middel van beter en vaker werkoverleg wordt werknemers duidelijker wat er van hen wordt verwacht en welke ontwikkelingen er gaande zijn binnen het bedrijf. Iedere medewerker krijgt een ontwikkelingsplan met een functioneringsgesprek. Sociale werkplaatsen bieden inzicht in de sociale prestaties en ontwikkeling van medewerkers middels een sociaal jaarverslag. Gemeenten moeten ook meer verantwoordelijkheid nemen voor en toezicht houden op de sociale aspecten in de sociale werkplaatsen.

Aanbeveling 5: Handen af van de CAO

Houd de CAO voor werknemers van de sociale werkplaatsen in stand en zorg voor een fatsoenlijk salaris. Een versoering van de arbeidsvoorwaarden en het salaris is uit den boze. De werknemers moeten zien rond te komen van een inkomen op of net boven het minimumloon. Dat is geen vetpot. Maak deze werknemers niet afhankelijk van de overheid of charitas door op dit salaris te korten.

Aanbeveling 6: Stop vermenging op de werkvloer

Houd de sociale werkplaatsen toegankelijk voor mensen die voor de werkplaatsen zijn geïndiceerd. Op de werkvloer moet voorkomen worden dat er te veel vermenging met andere doelgroepen ontstaat. Scheve ogen en concurrentie tussen deze doelgroepen is onwenselijk en leidt tot conflicten op de werkvloer.

Aanbeveling 7: Voorkom verdringing van de sociale werkplekken

Werkers signaleren ook verdringing van hun werk op de sociale werkplaats. In plaats van werknemers met een arbeidsbeperking, waarvoor de werkplaats is bedoeld, worden dan werkelozen met afstand tot de arbeidsmarkt ingezet. Deze ontwikkeling moet scherp in de gaten worden gehouden en gestopt worden. In stand houden van het minimumloon, eerlijk loon voor eerlijk werk en bescherming van de CAO van de sociale werkvoorziening zijn belangrijke voorwaarden.

Aanbeveling 8: Heb oog voor de thuissituatie van werknemers

Zonder een goede thuisbasis, zonder oog voor financiële zorgen en schulden en zonder de noodzakelijke zorg en huisvesting kan geen goede prestatie op het werk worden geleverd. Sociale begeleiding is daarom cruciaal, opdat financiële of gezondheidsproblemen zoveel mogelijk worden voorkomen en opgelost. Het is aan te bevelen speciale aandacht te hebben en ruimte te maken voor het oplossen van schuldensituaties van werknemers.

Aanbeveling 9: Alleen vrijwillige uitplaatsing

De ontwikkeling dat tweederde van de werknemers aan de slag moet in het vrije bedrijf zorgt voor grote onrust onder werknemers. Begeleid werken en detacheren van werknemers naar een reguliere werkgever zijn een middel om mensen te ontwikkelen. Maar het moet geen wet van Meden en Perzen worden. Elke werknemer dient een terugkeergarantie te krijgen naar de sociale werkplaats met behoud van rechten. Dit is ook de manier om de drempel en angst voor verandering te doorbreken en een beter resultaat te halen met de uitstroom van werknemers naar het vrije bedrijf.

Aanbeveling 10: Sociale werkplaatsen niet afbreken maar investeren

Eerdere en toekomstige bezuinigingen zorgen voor grote onrust onder de werknemers. Het beleid dat tweederde van het personeel aan de slag moet in het vrije bedrijf heeft veel werknemers angstig gemaakt. Concentratieproblemen, slapeloosheid en stress zijn de voornaamste uitingen van deze angst. Weer een stelselwijziging en nieuwe bezuinigingen maken dat de werknemers grote onzekerheid en druk ervaren. Terwijl de werkdruk nu al voor sommigen te hoog is. Werknemers in de sociale werkplaatsen hebben

een stem en een duidelijke mening. Ze zijn heel blij met hun werk en willen dolgraag door. Met meer respect, betere begeleiding en een fatsoenlijk salaris. Op nieuwe bezuinigingen en een stelselwijziging zitten ze niet te wachten. Wel op een luisterend oor en investeringen in mens en bedrijf.

BIJLAGE 1

DE VRAGENLIJST EN DE ONDERZOEKSRESULTATEN IN TABELLEN

DEEL 1: PERSOONLIJKE GEGEVENS WERKNEMERS SOCIALE WERKPLAATSEN

Vraag 1: Bent u een man of een vrouw?

Man	2.803	65%
Vrouw	1.487	35%
Totaal	4.290	100%

Vraag 2: Wat is uw leeftijd?

Ik ben jonger dan 20 jaar	28	1%
Ik ben tussen 20 tot 50 jaar	2.250	52%
Ik ben 50 jaar of ouder	2.015	47%
Totaal	4.293	100%

Vraag 3: Bij welke sociale werkplaats (SW-bedrijf) werkt u?

Dit is een open vraag. Uit de beantwoording blijkt dat uit bijna alle werkplaatsen in Nederland werknemers hebben meegedaan aan het onderzoek.

Vraag 4: In welke plaats / gemeente werkt u?

Dit is een open vraag. Uit de beantwoording blijkt dat uit alle delen van Nederland werknemers van de sociale werkplaats hebben meegedaan aan het onderzoek.

Vraag 5: Wat voor een dienstverband heeft u?

Ik heb een WSW-indicatie en werk in de sociale werkplaats	3.085	73%
Ik heb een WSW-indicatie en ben gedetacheerd bij een reguliere werkgever	414	10%
Ik heb een WSW-indicatie en ben in dienst bij een reguliere werkgever (begeleid werken)	94	2%
Ik ben ambtenaar	167	4%
Ik ben uitzendkracht	9	0%
Ik ben bijstandsgerechtigde	46	1%
Anders	409	10%
Totaal	4.224	100%

Vraag 5A. Op welke afdeling werkt u?

Groenvoorziening	430	14%
Schoonmaak	119	4%
Metaalbewerking	136	5%
Industrie	709	24%
Houtafdeling	44	1%
Grafische afdeling	103	3%
Administratie	256	8%
Receptie	31	1%
Bouw en schilderafdeling	15	1%
Facilitair / catering	96	3%
Postvoorziening	154	5%
Anders	919	31%
Totaal	3.012	100%

Vraag 6: Bent u leidinggevende?

Ja	628	15%
Nee	3.632	85%
Totaal	4.260	100%

Vraag 7: Hoe lang werkt u al bij deze sociale werkplaats?

Minder dan 2 jaar	378	9%
2 tot 12 jaar	1.423	33%
12 jaar of langer	2.377	56%
Weet ik niet	76	2%
Totaal	4.254	100%

Vraag 8: Heeft u op de wachtlijst gestaan voordat u aan het werk kon?

Nee	1.732	41%
Ja	1.993	47%
Weet ik niet	531	12%
Totaal	4.256	100%

Vraag 8A: Als u op de wachtlijst heeft gestaan, hoe lang dan?

Dit is een open vraag die door 1.742 mensen is ingevuld.

DEEL 2: WAARDERING VOOR HET WERK**Vraag 9: Vindt u het werk leuk?**

Ja	3.321	79%
Nee	561	13%
Weet niet, geen mening	324	8%
Totaal	4.206	100%

Vraag 10: Is dat de laatste jaren veranderd?

Ja, ik vind het werk steeds leuker	1.080	26%
Ja, ik vind het werk steeds minder leuk	1.532	36%
Nee, het is niet veranderd	1.134	27%
Geen mening	460	11%
Totaal	4.206	100%

DEEL 3: WERKDRUK**Vraag 11: Wat vindt u van de werkdruk?**

De werkdruk is goed	2.158	52%
De werkdruk is te laag	178	4%
De werkdruk is te hoog	1.525	36%
Geen mening	323	8%
Totaal	4.184	100%

Vraag 11A: Welke gevolgen heeft de te hoge werkdruk voor u? (meerdere antwoorden mogelijk) N=1525

Ik heb lichamelijke klachten	755	50%
Ik ervaar stress (psychisch)	838	55%
Mijn motivatie en plezier in het werk zijn verminderd	712	47%
Ik moet mij regelmatig ziek melden	280	18%
Anders	177	12%

DEEL 4: ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN

Vraag 12: Bent u tevreden over de omstandigheden op uw werk? (meerdere antwoorden mogelijk) N=4116

Ja, ik ben met alle arbeidsomstandigheden tevreden	1.566	38%
Nee, de gebouwen worden slecht onderhouden	510	12%
Nee, het is te warm, te koud of te vochtig	1.157	28%
Nee, er is geen, slechte of onvoldoende werkkleding, schoenen, gereedschap	396	10%
Nee, de werkruimte is te klein en/of er is geen opslagruimte	360	9%
Nee, er is een slechte afzuiging	520	13%
Nee, er is geluidsoverlast	354	9%
Nee, de hygiëne is slecht	523	13%
Nee, de arbo-regels worden niet of slecht toegepast	680	17%
Nee, we werken met gevaarlijke stoffen	78	2%
Geen mening	285	7%
Anders	527	13%

Vraag 13: Voelt u zich serieus genomen door uw werkleiding?

Ja	2.376	58%
Nee	1.292	31%
Geen mening	448	11%
Totaal	4.116	100%

Vraag 14: Wordt u wel eens gepest op het werk?

Nooit	2.640	64%
Soms	837	20%
Regelmatig	310	8%
Vaak	96	2%
Geen mening	233	6%
Totaal	4.116	100%

Vraag 14A: Als u wordt gepest, door wie wordt u dan gepest? N=406

Werkleiding	120	30%
Collega's	189	47%
Anders	95	23%

DEEL 5: ARBEIDSVORWAARDEN**Vraag 15: Wat vindt u van uw salaris?**

Dat is goed	640	16%
Dat zou wel wat meer mogen zijn	2.264	56%
Dat is onvoldoende	955	24%
Geen mening	168	4%
Totaal	4.027	100%

Vraag 16: Heeft u schulden opgebouwd in de loop der jaren?

Ja	815	20%
Nee	2.940	73%
Geen mening	274	7%
Totaal	4.029	100%

Vraag 16A: Wordt u geholpen om de schulden op te lossen? N=815

Ja	279	34%
Nee	487	60%
Geen mening	49	6%
Totaal	815	100%

Vraag 16B: Door wie wordt u geholpen om de schulden op te lossen? N=815

Sociale werkplaats	27	10%
Familie	74	27%
Gemeente	50	19%
Geen mening	20	7%
Anders	100	37%
Totaal	271	100%

Vraag 16C: Hier kunt u een toelichting geven bij vraag 16.

Bij vraag 16 hebben 76 personen een toelichting gegeven. De antwoorden zijn verwerkt in hoofdstuk 5 over de arbeidsvoorwaarden.

Vraag 17: Bent u tevreden over de arbeidsvoorwaarden (salaris, werktijden, vervanging bij ziekte, werkoverleg, scholing)? (meerdere antwoorden mogelijk) N=4026

Ja, ik ben tevreden met alle arbeidsvoorwaarden	1.413	35%
Nee, er is weinig tijd en geld voor scholing en opleiding	832	21%
Nee, er is geen of nauwelijks werkoverleg	1.159	29%
Nee, mijn reiskostenvergoeding is verslechterd	885	22%
Nee, collega's die met verlof gaan of langdurig ziek zijn worden niet vervangen	915	23%
Nee, de werktijden zijn ongunstiger	204	5%
Nee, er zijn geen of te korte pauzes	267	7%
Nee, ik moet meer (betaald) overwerk doen	81	2%
Anders	425	11%

Vraag 17A: Hier kunt u een toelichting geven bij vraag 17.

Bij vraag 17 hebben 615 personen een toelichting gegeven. De antwoorden zijn verwerkt in hoofdstuk 5 over de arbeidsvoorwaarden.

Vraag 18: Zijn de arbeidsvoorwaarden de laatste jaren veranderd?

Ja, de arbeidsvoorwaarden zijn verbeterd	431	11%
Ja, de arbeidsvoorwaarden zijn verslechterd	1.770	44%
Nee, de arbeidsvoorwaarden zijn niet veranderd	877	22%
Geen mening	948	23%
Totaal	4.026	100%

Vraag 19: Betaalt u een eigen bijdrage voor reiskosten?

Ja, ik betaal 25 euro reiskosten per maand zelf (zoals in de CAO omschreven)	1.096	27%
Ja, ik betaal minder dan 25 euro reiskosten	173	4%
Ja, ik betaal meer dan 25 euro reiskosten	266	7%
Nee, ik betaal geen eigen bijdrage voor de reiskosten	1.472	37%
Geen mening	1.016	25%
Totaal	4.023	100%

Vraag 19A/B/C: Hier kunt u een toelichting geven bij vraag 19.

Bij vraag 19 hebben 776 personen een toelichting gegeven. De antwoorden zijn verwerkt in hoofdstuk 5 over de arbeidsvoorwaarden.

DEEL 6: INSPRAAK**Vraag 20: Weet u waar u officieel een klacht kunt indienen?**

Ja	2.261	57%
Nee	1.413	35%
Geen mening	311	8%
Totaal	3.985	100%

Vraag 21: Hebt u weleens een klacht ingediend bij de sociale werkplaats? (meerdere antwoorden mogelijk) N=3955

Ja, daar is ook een oplossing voor gekomen	482	12%
Ja, daar is over gesproken, maar Zonder resultaat	745	19%
Ja, daar heb ik nooit meer wat van gehoord	409	10%
Nee	2.276	8%
Geen mening	214	5%

Vraag 22: Denkt u dat u bij de OR of de vakbond terecht kunt met vragen en klachten over de sociale werkplaats? (meerdere antwoorden mogelijk) N=3955

Ja, zij zijn toegankelijk en nemen vragen en klachten serieus	1.479	37%
Nee, zij hebben nog nooit iets gedaan met vragen en klachten	544	14%
Nee, zij zijn vooral een verlengstuk van de directie	814	21%
Nee, want	313	8%
Geen mening	1.127	28%
Anders	193	5%

Vraag 22A: Hier kunt u een toelichting geven bij vraag 22.

92 werknemers hebben bij vraag 22 een toelichting gegeven. Deze antwoorden zijn verwerkt in het hoofdstuk over de klachtenprocedures.

DEEL 7: BEGELEIDING EN AANPASSING WERKPLEK

Vraag 23: Wordt er op uw werk voldoende rekening gehouden met uw handicap? (meerdere antwoorden mogelijk) N=3955

Ja	1.830	46%
Nee, de aanpassing van de werkplek is onvoldoende	533	13%
Nee, we moeten steeds meer presteren	822	21%
Nee, de werkdruk is te hoog	634	16%
Nee, de leiding is ondeskundig	565	14%
Nee, de leiding is niet voldoende op de hoogte van mijn handicap	630	16%
Nee, we krijgen geen respect / worden gekleineerd	580	15%
Nee, ik heb het verkeerde werk i.v.m. mijn handicap	206	5%
Nee, ik heb het verkeerde werk i.v.m. mijn opleiding	265	7%
Anders	310	8%
Geen mening	307	8%

Vraag 24: Heeft u een persoonlijk begeleider waar u altijd terecht kan?

Ja	1.862	47%
Nee	1.720	44%
Geen mening	363	9%
Totaal	3.945	100%

Vraag 25: Is er een trajectplan, persoonlijk ontwikkelplan (POP) of ontwikkelingsplan voor u opgesteld?

Ja	1.459	37%
Nee	1.641	42%
Geen mening	846	21%
Totaal	3.946	100%

Vraag 25A: Bent u het eens met de inhoud van het trajectplan?

Ja	897	62%
Nee	296	20%
Geen mening	265	18%
Totaal	1.458	100%

Vraag 26: Zijn er mogelijkheden voor u om een opleiding of scholing te volgen?

Nee	1.264	32%
Ja, ik volg een opleiding / scholing	670	17%
Ja, ik ga op korte termijn een opleiding volgen	231	6%
Ja, dat is mij beloofd, maar het komt er niet van	445	11%
Geen mening	1.335	34%
Totaal	3.945	100%

Vraag 26A: Hier kunt u een toelichting geven bij vraag 26.

825 werknemers hebben bij vraag 26 een toelichting gegeven. Deze toelichting is verwerkt in het hoofdstuk over arbeidsvoorwaarden

DEEL 8: BEGELEID WERKEN**Vraag 27: Bent u in dienst bij een reguliere werkgever (begeleid werken)?**

Ja	266	7%
Nee	3.154	79%
Geen mening	511	14%
Totaal	3.991	100%

Vraag 27AA: Hier kunt u een toelichting geven bij vraag 27.

230 werknemers hebben hier aangeven bij welke reguliere werkgever zij werken

Vraag 27A: Is uw werkplek aangepast bij uw reguliere werkgever?

Ja, mijn werkplek is aan mij aangepast	91	34%
Ja, mijn werkplek is aangepast, maar voldoet niet aan mijn eisen	15	6%
Nee, dat is niet nodig	98	37%
Nee, maar dat is wel nodig	31	2%
Geen mening	31	11%
Totaal	266	100%

Vraag 27B: Is de begeleiding bij uw reguliere werkgever beter dan bij de sociale werkplaats?

Ja	913	4%
Nee	82	31%
Geen mening	93	35%
Totaal	266	100%

Vraag 27C: Heeft u een terugkeergarantie naar de sociale werkplaats?

Ja	121	45%
Ja, ik kom dan boven aan de wachtlijst te staan	11	4%
Nee	47	18%
Geen mening	87	33%
Totaal	266	100%

DEEL 9: WAT U NOG MIST

Vraag 28: Wilt u iets toevoegen dat niet aan de orde is gekomen in het onderzoek?

1.105 werknemers van de sociale werkplaatsen hebben hier opmerkingen gemaakt en suggesties gegeven over onderwerpen die nog niet in het onderzoek aan de orde waren gekomen. De antwoorden zijn verwerkt in hoofdstuk 7.

SP. ONDERZOEK

DE SOCIALE WERKPLAATS AAN HET WOORD

Wie weet beter welke veranderingen de sociale werkplaats ten goede komen? De politiek of de werknemers van de sociale werkplaatsen? Wat de SP betreft moet de stem van de werknemers meer worden gehoord in het debat over de sociale werkplaatsen. Zij weten immers het beste wat er beter kan maar ook wat goed is.

De werknemers van de sociale werkplaats zijn in een enquête gevraagd naar de werkdruk, de arbeidsomstandigheden en de begeleiding en aanpassing van het werk aan de beperking. De resultaten zijn gerust schokkend te noemen. Het merendeel van de werknemers (79 procent) waardeert het werken in de sociale werkplaatsen positief. Maar bijna de helft (46 procent) van de werknemers vindt dat de werkplek onvoldoende wordt aangepast aan de beperking die zij hebben. Nog eens 36 procent vindt de werkdruk te hoog. Dit leidt tot lichamelijke en psychische klachten. De rode lijn in de uitkomsten is dat het uitgangspunt geen afbraak van de sociale werkplaats moet zijn, maar een investering in mens en bedrijf.

In de serie 'Aan het woord' wordt mensen op de werkvloer gevraagd naar hun werkomstandigheden. In deze serie verschenen eerder 'de leraar', 'de zorg', de jeugdzorg', 'het gevangenispersoneel' en 'de schipper'.